Dejiny printových médií

Akademický rok: 2026/2027
Semester: zimný
Vyučujúci: prof. PhDr. Juraj Rusnák, CSc., Mgr. Jozef Mergeš, PhD.
Kód predmetu: 1ISMKm/DPMED/22

Absolvent predmetu dokáže:
- vymedziť hlavné vývojové trendy v technologickom environmente printových médií (hĺbková tlač a používanie farby, digitálne technológie, digitálna grafika a fotografia, on-line produkcia),
- analyzovať a interpretovať základné trendy vo vývoji súčasných printových médií doma i v zahraničí (s osobitným zreteľom na vývoj mainstreamových médií),
- určiť a charakterizovať rozdiely vo vývoji mienkotvorných a bulvárnych printových médií v európskom prostredí a v zámorí,
- klasifikovať, popísať a analyzovať vývoj základných popkultúrnych tém a ich spracovanie v printových médiách (lifestyle, populárna hudba, film, voľný čas),
- vyhľadávať, porovnávať, spracovať a vyhodnocovať historické údaje týkajúce sa vývoja printových médií.

Osnova prednášok a seminárov:

1. Printové médiá a formovanie kultúry. Terminologické východiská – populárna a masová kultúra, bulvárna žurnalistika – vznik, vývoj, súčasný stav. Vzostup populárnej senzačnosti. Vývoj foriem, obsahu a funkcií novín a časopisov.
2. Vývoj printových médií ako súčasť vývoja populárnej kultúry. Základné vývojové črty vo svete: premeny v charaktere formálnej a obsahovej stránky printových médií (fotografia a jej status v popkultúrne zameranej žurnalistike, grafika časopisu ako reflexia trendov moderného úžitkového umenia, témy a ich stvárňovanie, komiks v premenách času).
3. Spoločenské, športové, filmové, herné a hudobné periodiká a ich vývoj.
4. Vývoj printových médií v Čechách a na Slovensku – vznik popkultúrne zameranej žurnalistiky v prvej ČSR, ideológia 50. rokov a jej reflexia v populárnej kultúre, špecializované periodiká a ich vývoj v Čechách a na Slovensku pred rokom 1989.
5. Printové médiá po roku 1989 na Slovensku. Súčasná spoločenská pozícia tlače.
6. Súčasné trendy v printových médiách – segmentácia profilu, panvizualizácia, globalizácia, emocionalita, nostalgia. Ústup printových médií do online prostredia (text verzus hypertext).
7. Funkcia a postavenie novín a časopisov – pohľad na žánre – historický prierez 17., 18. a 19. storočím (svetová žurnalistika).
8. Vzostup populárnej senzačnosti – nové zmyslové stimuly v spoločnosti. Farbisté senzácie – od bulvárnej tlače k ranému filmu.
9. Filmové časopisy v slovenskom a českom prostredí – vývoj a súčasné tendencie v onlinovom prostredí.
10. Fenomén herných časopisov v slovenskom a českom prostredí a digitálna distribúcia tovaru. Vývoj a súčasné tendencie v onlinovom prostredí.

Predmet je ukončený priebežným hodnotením. Na získanie hodnotenia A musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na

hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 %, bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce (tematicky zameraný prierezový rozbor alebo rozbor konkrétneho tlačového periodika – formálne požiadavky budú oznámené v rámci výučby) a vedomostno-interpretačného testu.

Odporúčaná literatúra:

BARNOUW, E. et al. (1989). *International Encyclopedia of Communications. Vol. I. – IV*. New York – Oxford: Oxford University Press.

BEDNAŘÍK, P. – JIRÁK, J. – KÖPPLOVÁ, B. (2011). *Dějiny českých médií. Od počátků do současnosti*. Praha: Grada Publishing.

CONBOY, M. (2019). *Tisk a populární kultura*. Praha: Akropolis.

KÖPPLOVÁ, B. – KOPPL L. (1989): *Dějiny světové žurnalistiky*. Brno: Novinář.

MISTRÍKOVÁ, Z. – ZMEČEK, A. (2001). *Mediálna ročenka – Slovensko, 1990 – 2000*. Bratislava: mediálny inštitút. http://www.mi.sk/medialna%20rocenka/index.html

PENDERGAST, S. – PENDERGAST, T., eds. (2002). *Bowling, Beatniks and Bell-Bottoms. Pop-Culture of 20th-Century America. Vol. 4. 1960s – 1970s*. Detroit – New York – London: Thomson Gale.

PROKOP, D. (2005): *Boj o média: Dějiny nového kritického myšlení o médiích*. Praha: Karolinum 2005.

SINGER, B. (2004): Modernita, hyperstimuly a vzestup populární senzačnosti. In: P. Szczepanik, ed.: *Nová filmová historie*. Praha: Nakladatelství Herrmann & synové, s. 190 – 205.

STERLING, Ch. H., ed. (2009). *Encylopedia of Journalism*. London – New York: Sage Publications.

WARREN, L. ed. (2006). *Encyclopedia of Twentieth-Century Photography. I. – III*. Vol. London – New York: Routledge.